

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 1 שנה 2024

בית ספר: בית ספר הארי רדזינר למשפטים, MA

משפט בינ"ל פומבי

מרצים/ות:

ד"ר דנה וולף dana.wolf@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

עו"ד עדן לפידור eden.lapidor@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	4986	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	3	נקודות זכות:	3
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	241498600	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

המשפט הבינלאומי הוא שיטת המשפט אשר במקורה נועדה להסדיר את היחסים בין הגורמים המרכיבים את הקהילה הבינלאומית. זוהי שיטת משפט ייחודית מאחר והיא מנסה להכפיף מדינות לנורמות התנהגות באמצעות שיטה שאין בה ריבון בינלאומי בעל מונופול על הפעלת כוח שלטוני. בשנים האחרונות, על רקע תהליכי הגלובליזציה המואצים, המשפט הבינלאומי תופס נפח גדול יותר בשיח הבינלאומי, המשפטי והפוליטי בעולם כולו ובאופן ייחודי בישראל.

הקורס מורכב משלושה חלקים עיקריים: בחלקו הראשון, הקורס יעסוק בהתפתחות המשפט הבינלאומי, חשיבותו להתנהלות המערכת הבינלאומית על מגוון שחקניה והיחס בינו לבין המשפט המדינתי. נדון בתחומים השונים אותם בא להסדיר המשפט הבינלאומי, עקרונות היסוד עליהם מושתת והמקורות הנורמטיביים עליהם הוא מבוסס. בחלקו השני של הקורס נתמקד בשחקנים המרכזיים בזירת המשפט הבינלאומי – המדינה וארגונים בינלאומיים. בחלקו השלישי של הקורס, נעסוק בניתוח סוגיות משפטיות ספציפיות מתחום המשפט הבינלאומי כמו דיני השימוש בכוח, דיני המלחמה, משפט בינלאומי פלילי וטריבונאלים בינלאומיים. לאורך הקורס, נבחן את הגישות העיקריות באשר לטיבו,

יתרונותיו ומגבלותיו בעת שהמשפט הבינלאומי בא להתמודד עם המערכת הבינלאומית במציאות כיום.

מטרות הקורס

מטרת הקורס היא להקנות לסטודנטים היכרות ראשונית עם המאפיינים של המסגרת הנורמטיבית שמספק המשפט הבינלאומי, הבנה של יתרונותיה כמו גם של מגבלותיה של מסגרת זו וכלים בסיסיים לניתוח מושכל של סוגיות בתחום המשפט הבינלאומי.

מבנה ציון הקורס

השתתפות בשיעורים וחומרי הקריאה:

ההשתתפות בשיעורים וקריאת החומר המיועד לכל שיעור ברשימת הקריאה הן חובה. הדיון בשיעורים מניח שליטה בחומרי הקריאה.

מבנה ציון הקורס הציון בקורס:

90% עבודה מסכמת ו - 10% הצגת קייס בכיתה

שעות קבלת מרצה

בתיאום מראש dana.wolf@runi.ac.il

שעות קבלת מתרגל

בתאום מראש eden.lapidor@post.runi.ac.il

פרטי עוזר הוראה

עו"ד עדן לפידור

רשימת קריאה

ספרות כללית שבה ייעשה שימוש:

- רובי סיבל ויעל רונן (עורכים) משפט בינלאומי (מהדורה שלישית, ירושלים, 2016)

(להלן: "סיבל ורון").

- אורנה בן-נפתלי ויובל שני המשפט הבינלאומי בין מלחמה לשלום (תל-אביב, 2006) (להלן: "בן-נפתלי ושני").

חלק 1: מבוא

שיעור מס' 1 – 18.12.2023 – המשפט הבין-לאומי - מבוא

- "מהות המשפט הבינלאומי" סיבל ורון פרק 1, במיוחד עמודים 43-44.
- בן-נפתלי ושני, 12-21.

שיעור מס' 2 – 25.12.2023 – מקורות המשפט הבינלאומי והיחס בין המשפט הבינלאומי לבין

המשפט המקומי

- סיבל ורון, 43-69.
- Statute of the International Court of Justice, סעיפים 38, 59.
- Vienna Convention on the Law of Treaties 1969 במיוחד סעיפים 2, 11, 18, 19-21, 31-32, 53, 56-60, 64.
- **Nicaragua v. Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua (Nicaragua v. United States of America)**, בית הדין הבין לאומי בהאג, פסק דין מ 1986, פסקה 186
- סיבל ורון, 65-67.
- Vienna Convention on the Law of Treaties 1969, סעיפים 27, 46
- ע"פ 174/54 **שטמפר נ' היועמ"ש**, פ"ד י (1) 5, 17-5 (המנהג הוא באופן אוטומטי חלק ממשפט הארץ)
- ע"פ 5/51 **שטיינברג נ' היועמ"ש**, פ"ד ה 1061 (חוק חרות דוחה מנהג)
- ע"א 148,145,25/55 **האפוטרופוס לנכסי נפקדים נ' סמרה**, פ"ד י (3) 1828 (דברי השופט ברנזון ע' 1829 מעמד אמנה שלא נקלטה).
- דנ"פ 7048/97 **פלונים נ' שר הביטחון**, פ"ד נג (1) 721, סעיף 20 מדברי הנשיא ברק (פרשנות חקיקה נוכח אמנות)
- בג"ץ 1661/05 **המועצה האזורית חוף עזה ואח' נ' כנסת ישראל ואח'** סעיף 55
- בג"ץ 7146/12 **אדם ואח' נ' הכנסת ואח'**, פסקה 7 לפסק דינה של השופטת ארבל (פרשנות חוק יסוד נוכח המשב"ל)
- בג"ץ 785/87, 845, 27/88 **עפו ואח' נ' מפקד צה"ל ואח'**, פ"ד מב (2) 4, פסקאות 4-7 לפסק דינו של הנשיא שמגר (הבחנה בין משפט מנהגי להסכמי)

חלק 2: השחקנים במשפט הבינלאומי

שיעור מס' 3 – 1.1.2024 – המדינה וארגונים בינלאומיים

- סיבל ורון, פרק 4 ועמודים 98-108.
- סעיף 1 לאמנת מונטבידאו בדבר זכויות וחובות של מדינות (1933)
- ת.א. (י-ם) 2538/00 **נוריץ נ' הרשות הפלסטינית** פ"מ תשס"ב (2) 776
- סיבל ורון, 119-126
- מגילת האו"ם, 1945, סעיפים: 1, 2, 4, 6, 7, 10, 12, 18, 33-51, 103.

חלק 3: סוגיות מהותיות במשפט הבינלאומי

שיעור מס' 4 – 8.1.2024 – איסור השימוש בכוח ביחסים בינלאומיים וחריגיו

- סיבל ורון, פרק 15

- מגילת האו"ם, סעיפים 1, (4)2, 39-42, 51
- החלטת מועצת הביטחון 1368 (2001)
- Michael N. Schmitt, [Russia's "Special Military Operation" and the \(Claimed\) \(Right of Self-Defense, Articles of War \(Fem 28, 2022\)](#)
- Michael N. Schmitt and Col. Chris Ford, [The Use of Force in Response to Syrian Chemical Attacks: Emergence of a New Norm?](#), Just Security (April 8, 2017)

שיעור 5 – 15.1.2024 – דיני לחימה

- **סיבל ורונו**, פרק 16
- **בן-נפתלי ושני**, 135-158
- תקנות האג בדבר דיני ומנהגי הלחימה ביבשה, 1907, סעיפים 1, 21-28
- אמנת ג'נבה ה-1949, III, סעיף 4
- אמנת ג'נבה ה-1949, IV, סעיפים 2, 3
- הפרוטוקול הנלווה הראשון לאמנות ג'נבה, 1977, סעיפים 1, 43, 44, 51, 52, 57
- בג"ץ 769/02 **הועד הציבורי נגד העינויים בישראל נ' ממשלת ישראל**, פ"ד סב(1) 507, פסקאות 1-2, 16-18, 22-46 (2006)
- בג"ץ 4764/04 **רופאים לזכויות אדם נ' מפקד כוחות צה"ל**, פ"ד נח(5) 385 (2004)
- פנינה שרביט ברוך "ההיבטים המשפטיים של המלחמה ברצועת עזה – עושים סדר" **המכון למחקרי ביטחון לאומי** (16.10.2023)
- Michael N. Schmitt, [Israel-Hamas 2023 Symposium – Attacking Hamas – \(Part II, The Rules, Articles of War \(December 7, 2023\)](#)

שיעור 6 – 22.1.2024 – דיני זכויות אדם והמשפט הבין-לאומי הפלילי

- **סיבל ורונו**, 289-296, 298-300.
- מגילת האומות המאוחדות, סעיפים 1(3), 55, 56.
- [Universal Declaration of Human Rights 1948](#)
- [International Covenant on Civil and Political Rights 1966](#), סעיפים 1-28, 40-41.
- **סיבל ורונו**, 445-476, 480-494.
- חוק העונשין, ס' 16
- חוקת בית הדין הפלילי הבין-לאומי (חוקת רומא) 1998, ס' 1, 5-8, 12-13, 17
- ע"פ 336/61 **אייכמן נ' היועץ המשפטי לממשלה** פ"ד טז 2032, פסקה 12 לפסק הדין של הנשיא אולשן (1962)
- עמיחי כהן "הפשעים הבינלאומיים הכרוכים בחטיפת הישראלים ב"חרבות ברזל"" **המכון הישראלי לדמוקרטיה** (23.10.2023)
- נויה רימלט "אלימות מגדרת ב-7 באוקטובר, ארגון UN WOMEN והמשפט הבין-לאומי: שימור תוך מראית עין של שינוי" **שיח.זכויות@מינרבה** (7.12.2023)

חסינות בינלאומית - TBD

- **סיבל ורונו**, 239-255, 261-277.
- אמנת וינה בדבר יחסים דיפלומטיים, 1961, סעיפים 9, 22, 29-31, 41.
- Arrest Warrant of 11 April 2000 (**Democratic Republic of the Congo v. Belgium**) פסה"ד של בית הדין הבין לאומי, פסקאות 51, 53-55, 58-60.

שיעור 7 – 29.1.2024 – דיני כיבוש

- **סיבל ורון, פרק 17**
- תקנות האג בדבר דיני ומנהגי הלחימה ביבשה, 1907, סעיפים 42-56
- אמנת לנבה ה-1949, ו, סעיפים, 2, 27-34, 47-78
- בג"ץ 390/79 **דויקאת ואח' נ' ממשלת ישראל ואח'**, פ"ד לד(1) 1 (1979) (פרשת אלון מורה)
- בג"ץ 393/82 **ג'מעית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש**, פ"ד לז(4) 785 (1983) (סמכות)
- המפקד הצבאי)
- בג"ץ 7957/04 **מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל**, פ"ד ס(2) 477, פסקאות 1-9, 13-14 (2005)
- Legal Consequences of the Construction of a Wall in the Occupied (Palestinian Territories, 2004 I.C.J. (Advisory Opinion) פסקאות 70-163

שיעור 8+ 9 – 12.2.2024, 5.2.2024 – ישראל והמשפט הבינלאומי

- **סיבל ורון, פרק 30**
- המנדט הבריטי על ארץ ישראל
- החלטת עצרת האו"ם 181 משנת 1947 (החלטת החלוקה)
- החלטת עצרת האו"ם 194(ו) משנת 1948
- החלטת מועצת הביטחון בדבר קבלת הסכם שביתת הנשק עם מצרים, 1949
- החלטת מועצת הביטחון 242
- הסכמי קמפ דויד 1978
- הסכם השלום עם מצרים (ללא הנספחים) 1979
- הסכם אוסלו 1993
- הסכם השלום עם ירדן
- יוזמת השלום הסעודית (התקבלה על ידי הליגה הערבית) 2002
- חוות דעת היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לסמכות בית הדין הפלילי הבין-לאומי בנוגע ל"מצב בפלסטין"

שיעור 10 – 19.2.2024 – סיכום והכנה למבחן